

**ΑΣΚΗΣΕΙΣ Α΄ ΚΑΙ Β΄, ΧΡΟΝΟΙ ΤΟΥ ΕΡΩΤΑ,
ΜΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗ ΓΡΑΦΗ**

1978

ΑΣΚΗΣΕΙΣ Α΄

1

Α είσαι όμορφη
ξανθή ζωή της μέρας
της θαλασσινής
βαθαίνεις ρεύματα γαλάζια
στο χώμα
απλώνεσαι χαρούμενη αντηλιά
στα γλυκά μου μάρμαρα
σ' όλο μου τον πράσινο κάμπο
α είσαι όμορφη με τα χώματα και τα νερά
σ' όλο μου το βάθος
ως τη ρίζα μου
και τρέφομαι
α είσαι όμορφη όμορφη.

2

Το ξανθό και το μαύρο, μαλλιά
καταρράχτες
στους γκρεμούς μου που ευωδιάζουν
λαμποκοπάνε
ωραίο τραγούδι.

3

Πράσινα φύλλα, πού πάτε;
Αχ κορίτσι!

4

Στα φύλλα μου, φίλη μου,
δρόσισε πρασίτισε
τη ζωή μου
φίλησέ την, φίλη μου,
στα πράσινα αγαπημένα μου φύλλα.

5

Κορίτσι εδώ κορίτσια τώρα
ωραίες μορφές, μάτια,
πού τελειώνει το νερό
πώς αρχίζει ο κόσμος
στη γλύκα;

6

Είναι η ομορφιά
με συνεχίζει
εσύ τι είσαι
τι μου είσαι
όμορφη έτσι;

7

Γλύκα του κόσμου γλύκα της ψυχής
γλύκα των χειλιών σου
που ανοίγουν και κλείνουν
μπροστά μου
γλύκα μου.

8

Ήλιος επίπεδη ζωή
κι αγάπη αλλιώτικη βαθειά
ανοιγμένα απ' τα νερά μου φαράγγι
καταπράσινο του αιώνα
του εγώ στον ήλιο.

9

Όταν άνοιγες
τα μάτια τα χέρια τα πόδια
την ψυχή στο νέο
στον κόσμο στη θάλασσα στην άσπρη κάμαρα
όταν άνοιγες το μετρημένο στο μετρούμενο
το ένα στο ένα
αυτό σε κείνο
όταν άνοιγες αυτήν σου σ' εκείνον του
γυναίκα σου στον άντρα του
ή άνθρωπος στον άνθρωπο,

κόσμος κι άξονας,
όταν άνοιγες να κλείσεις
πού άνοιγες
και σε βλέπω με βλέπεις;

10

Άλλαξε τα σχήματα και τις μορφές
άλλαξε στάση πάλι
και πάλι και πάλι
να σε μαθαίνω ευτυχισμένος
που δεν αλλάζεις
κι είμαι
κι είμαι κοντά σου
κοντά σου
ίδιος.

11

Από τα βουνά ωραίο το ποτάμι
στον κάμπο του ήλιου
γλυκό νερό
νάτο, έμπα
κι έβγα το του νερού
των κορφών ορθή.

12

Νερό του ποταμιού, όχι της γνώσης, των χαλικιών
των ψαριών της αυγής και της μιας νύχτας
νερό στο ποτήρι σου φιλικό
δικό συγγενικό σου
συγγενική του θα το πεις
να τραγουδάει η συγγένεια, εσύ
σώμα και νερό
δυο κι όλα ένα
ένα ποτήρι νερό
για σένα
κι εγώ σε διψάω
πολύ, δίψα είμαι
δική σου δική μου του νερού
του νερού σου
σ' αυτό το γυάλινο ωραίο ποτήρι.

13

Κόσμος γραμμή κίνηση
φουπ το σώμα σου
ν   ά   τα μάτια σου
εσύ   ά   ν
— α καλή μου
— ν   ώ
ν   α   α   ν
— ν   α   —
— — 2
1   0
ω

εσύ. κόσμος. φουπ
φ. ο. υ. π.
εσύ κι εγώ
εμείς, Καλλιάνειρα.

14

Δε φεύγουν, βλέπουν,
είναι μάτια.

15

Κορίτσι του θαλασσινού ήλιου,
έλα που απλώνω τις σκιάδες της ποίησης
δροσερή καλύβα μπρος στα κύματα
ύπνο βαθύ του μελιού
του ήλιου.

16

Είναι ο ήχος ο αχός που αλλάζει τα τραγούδια
γλυκός ήχος λέξεις καθαρές
και μουσικές για να σε βλέπω
να σε παίρνω που σ' έχω
γυναίκα κόσμο
και τραγούδι πολύηχο
γυναίκα.

17

Μαρία Ελισάβετ Μανταλένα

με μένα.

18

Δεν έγινες για ενδύματα
γίνεσαι γυμνή των ματιών σου του κόσμου
— εμένα;

19

Δεν ξέρω τίποτα
μαθαίνω εσένα.

20

Με τι γλώσσα να δεχθώ τη θάλασσα
το σώμα σου τα μάτια σου
πώς να εκστομίσω τη φωνή
την γλυκάδα σου την ανάσα μου
πού να γευθώ τον κόσμο εσένα εμένα;
Η γλώσσα μου με τη θάλασσα
το στόμα μου με σένα
εγώ μ' αυτή την ανάσα.

21

Σαν την καλή χαρά γελάς
από καλοσυνάτα ενδύματα
σαν τη φλούδα στο ζουμερό καρπό
που μιλάει νερό, σαν την καλή
χαρά μου.

22

Σου γράφω και δεν το ξέρεις
όπως τ' άλλα του κόσμου
που δε σε ξέρουν μόνο είναι
μια ποίηση που δεν την ξέρεις
μόνο είναι δε σε ξέρει,
σου γράφω ποίηση κι είμαστε
και σου μιλάω και πώς γλυκαίνεις
ζωή μας.

23

Η λάμψη των ματιών σου σε γράφει
σε δίνει στον κόσμο έτσι
κι αλλιώς.

24

Σου μιλάω για να χωρίζουμε
να φεύγω λιγάκι απ' τον κόσμο
στα ωραία πρίσματα
και να σου μιλάω να γνωριζόμαστε
να γνωρίζεται ο κόσμος
χωρίς πρίσματα χωρίς αποστάσεις
στόμα με στόμα
εσύ μ' εγώ.

25

Έχω αυτά
μα δε μπορώ να τα πω
που να τα πω πρέπει
αυτά μου αυτά σου
τα μάτια σου, λέω.

26

Ένα χαμόγελο στα χείλη σου στο πρόσωπό σου
στο σώμα σου
στο δρόμο στον κόσμο
και σ' όλα τα βάθη.

27

Πώς πέφτουν έτσι τα μαλλιά σου
πώς κοιτούν τα ματάκια σου
πώς γέρνεις στις στιγμές μου
που σταλάζουν σταγόνες μέλι.

28

Κλαδάκι λυγρό δεμένο τη δροσερή φλούδα
πράσινο δρόμε των χυμών στ' ανοιχτά φύλλα
στα πολύρογα σταφύλια

του τραπεζιού και του ποτηριού
που μου φέρνεις και μοσκοβολάς, κοριτσάκι,
γείρε, γείρε μου.

29

Καθώς φεύγω απ' τη θάλασσα
κρυστάλλινα κύματα προχωράνε
μπροστά μου παντού.

30

Ξανθό γελαστό κορίτσι
καθαρό κορμί στο δροσερό ύφασμα
στο φόρεμα φωτεινό
με βαθύ ήσκιο.

31

Στάσου στήσου λευκή
άγαλμα,
στον ορίζοντα μεγαλώνουν τα χορτάρια
φεύγουν πουλιά.

32

Γυμνή ξανθή μέλι
γέρνεις στα μάτια των πουλιών
σταλάξεις στο αργό ποτάμι του ύπνου.

33

Φύλλα φύλλα ονόματα χαριτωμένα
στον άνεμο στην ευωδιά του κόσμου
από πάνω σου κοντά σου στο μεσημέρι
που σε γδύνει και σ' ονομάζει.

34

Ήρθες, κοριτσάκι, στο τετράγωνο δωμάτιο
ακουμπάς στ' αντικείμενα
ζεις ολόκληρη εδώ
στην καρέκλα στο τραπέζι στα χρώματα
στις ζωγραφιές στη ζέστα στη δροσιά της ζωής μου

αγγίζεις το ξύλο την πέτρα το σίδηρο
το ψωμί και το νερό μου
το σώμα μου
το πιο καθαρό χώμα της μνήμης μου
το άσπαρτο
ήρθες στην αρμονία των όλων
η πραγματική στα κατασκευασμένα,
ήρθες κι είναι όλα κι είμαστε όλα
κι είμαστε σ' όλα στον κόσμο
στο τετράγωνο δωμάτιο
στους άσπρους τοίχους μου στους τοίχους σου
εμείς τα σώματά μας
που αιώνες μιλιούνται
με χώμα και με νερό
λάσπη.

35

Φύτρο της γης ψάρι της θάλασσας πουλί τ' ουρανού
ζωντανό ζωή του κόσμου κέντρο σου
σε μεγαλώνει όμορφη σ' αυτά τα ωραία
με μεγαλώνει για σένα κέντρο μου
μεγαλώνουμε στο κέντρο
εκεί κεντρίζεται η ζωή μας
και σε κεντρώνω βέργα δροσερή
παρθένα.

36

Σε σηκώνω με το ένα χέρι
με τα δάχτυλα
μπορώ σχεδόν να σε φάω.

37

Είσαι τόσο ωραία τόσο μικρή
ένα κλαδάκι
σε πιάνω αμέσως παντού.

38

Χωρίς αυτή την ανάσα αυτά τα χέρια
αυτή την ψυχή μου
υπάρχεις λίγο ντυμένη πολύ.

39

Ω άνοιξε
μα πού ανοίγεις;

40

Εμένα κοιτάς ή τον ουρανό
εσένα κοιτάω ή τον νερό μου τον πόθο
τι κοιταζόμαστε
τι εγώ και τι εσύ
τι
αυτό, έλα μου,
πάντα κοντά σε κάτι.

41

Τεντώσου καμπύλωσε
να σε παίξω χορδή στο κενό
στο γαλάζιο και στο νερό
στα χέρια μου κορμί
χορδή του κορμιού σου
ο μουσικός εγώ.

42

Καμπύλες ποικίλες τέλειες
μισοτελειωμένες ζωντανές
λαχταράω τον κύκλο
χίλιους κύκλους στο γαλάζιο.

43

Απ' το μίσχο κυλάει η σταγόνα στο φύλλο
δε φαίνεται ποιο ωραίο δρόμο θα πάρει
ευτυχισμένα εδώ αλήθεια εκεί
πραγματικά παντού
και πέφτει αργά
όχι στο χώμα
σε σένα μου.

44

Δροσίζει το βράδυ
πού πας, θάλασσα;

45

Στις γραμμές σου λάμπουν τα μάτια μου
στο γραμμένο σου σώμα
στο γραφτό μου.

46

Όμορφη χαίρεσαι κι ωραία κινείσαι
τα πέπλα σου απλώνονται λαμπρά στα πλάτη της γης
κι απάνω σου.

47

Η γλύκα αυτή που θα μου δώσεις
πού είναι,
κοριτσάκι μου,
δόστη μου.

48

Γλύκα του μελιού γλύκα του κόσμου
γλύκα βαθειά που ανοίγουν τα χείλη σου
στην αλήθεια.

49

Η δροσιά σου με μοσκοβολάει.

50

Εσύ εκεί
κι εγώ στην ποίηση
εδώ·
μαζί.

51

Στη θέση σου ωραία

στη θάλασσα στο χορτάρι στην κάμαρα
και περνάνε φεύγουν έρχονται
νερά και φύλλα και πουλιά
γρήγορα ή αργά ζώα με φωτεινά μάτια
σκληρά αντικείμενα τροχοί σιδερικά
και τόσοι άνθρωποι ξένοι περπατητές
ή ταξιδιώτες της βάρκας του караβιού του ονείρου
αστείοι τιμονιέρηδες του αυτοκίνητου ή του αεροπλάνου
ή κεφάτοι ηνίοχοι ζώων που ξέρουν πού πάνε
όχι στο χωράφι όχι στο σπίτι, πάντα στο νερό στο χορτάρι
στα καλοκαίρια και στους βροχερούς χειμώνες
που σε περνάνε με φωτεινά χρόνια
ή σύννεφα άσπρα στο γαλάζιο στον αιώνα
με πηγές νερού που δε σταματάνε κι είναι χρόνος
σαν το χώμα και τις πέτρες και τα βουνά
και τα φυτά που ξεκινάνε και καρπίζουν και ξανάρχονται
και τα ζώα που πάνε κι έρχονται φεύγουν και νάτα
σαν τις ώρες που στάζουν σαν τα χρόνια τους αιώνες
που σταλάζουν στους αιώνες δίπλα σου·
ωραία στη θέση σου
γλυκαίνεις
ματιές κι ανασασμούς και φωνές
για τις στιγμές που λάμπουν και δεν έρχονται
έρχονται και σ' αφήνουν εδώ κι εκεί αυτό κι εκείνο
και πάντα εσένα
στη θέση σου θέση σου λαχταριστή
λαχτάρα λαχτάρισμα του κόσμου
ξαφνικά στα μάτια σου
που ανακαλύπτονται φωτεινά τούτος ο κόσμος
που έχει θέση ωραία
στην ωραία θέση σου·
έτσι ωραία κάθεσαι ωραία
και σε βλέπω
έρχομαι γύρο αυτά
και σ' αγγίζω και σε παίρνω
κοσμοπαίχτης νεότατος
παιδί σου.

52

Πού γράφω τα λόγια μου
πού ναν τα πω
που κινάω απ' το μηδέν
απ' το κέντρο μου

δηλαδή το σημείο επαφής.

53

Πόση τόση
κι όλα τ' αλλάζεις.

54

Είναι δύσκολο να πω
πιο σωστό ν' ανασαίνω
να σε εισπνέω ζωή
να σου εκπνέω με στέρεο κόσμο
νερό που χύνεται κυλάει.

55

Δεν είναι να σε τραγουδήσω
πρέπει να σε πω,
αλλιώς χάθηκαν
χάθηκα.

56

Το κάθε τι είναι πολύ
πιο πολύ απ' αυτό που μου λένε
κόσμος
και το θέλω πολύ
πιο πολύ απ' όσο η ζωή που μου δίνουνε
κόσμος,
κόσμος στον κόσμο.

57

Μόλις πάω να σε γράψω στο χαρτί
όλος περσεύω μέλι
μελώνω τα γράμματα
γλυκίσματα της γλώσσας μου
που έρχεται στη δική σου
φιλί.

58

Ταξιδεύοντας πάνω σου

άφησα τη γλώσσα μακριά στον ορίζοντα
καλή αρχή.

59

Πάω να σε πω μια λέξη μια φράση
και μεθάνε τα γράμματα κι οι επαφές τους
σκορπάνε σταγόνες να σ' ακουμπήσουν ίδιες
και σε κυλάνε νερό.

60

Θα το δω θα τ' αγγίξω,
τώρα;
τ' αγγίζω το βλέπω.

61

Τ' όνομά σου, Ελένη,
αγαπάει τα πράγματα
σώμα σου και κάτι.

62

Στο φαΐ
μού είσαι
καρβέλι.

63

Όμορφη,
απ' την αρχή.

64

Ένας κόσμος μέσα μου κι ένας κόσμος έξω μου,
έλα να γνωριστούμε.

65

Ξαφνικά ένας νέος κόσμος
άλλος απ' αυτόν
μπροστά μου κι άλλος

χαρούμενα καινούργιος
άγνωστος κόσμος ποιος είναι
ο κόσμος τι να πω
κόσμο, αυτό,
τι ωραία, αυτή η στιγμήλα.

66

Είναι κάτι λέξεις πράγματα
και κάτι πράγματα λέξεις·
έτσι γινόμαστε ο κόσμος.

67

Σε τι ανταποκρίνονται μέσα μου
ο ορίζοντας ή η γραμμή σου;

68

Με το αντικείμενο τη μυρουδιά του
τι ξυπνάει μέσα μου
πώς γίνομαι ποιος είμαι;
Τ' όνομά μου
η λα.

69

Αν σταματήσω να σε κάνω ποιήματα
να γίνομαι ποίηση,
κορίτσι κόσμε,
θα είμαι εγώ κι εσύ.

70

Πρέπει να γίνω αυτό ένα
με σένα με τον κόσμο
με μένα να γίνω η γλώσσα.

71

Αυτή η μυρουδιά σου
από πού έρχεσαι;

72

Ένα στάχυ
μια γυναίκα
μια ανάσα.

73

Ναι
το εσύ
λα.

74

Λα.

75

Πράσινα κλαδιά στα βαθιά νερά
ωραία που είσαι
πού είναι τα φύλλα τους
το φύλο σου;

76

Τέτιο ένδυμα που σκίζεται έτσι
πάνω σου κι εδώ κι εκεί σου
και παντού σου και σ' όλη σου
κουρέλια πάνω στο σώμα σου
ξεφτίδια στο χρόνο που το φωτάει
σ' αγιάζει μπροστά μου,
τέτιο ένδυμα τέτοιο φόρεμα.

77

Ανοιγμένο το φόρεμα
στην ανάσα του κόσμου
ανοιγμένο το σώμα σου
στις μυρουδιές του χρόνου
ανοιγμένη η χαρά μας
εδώ.

78

Άνοιξε
κλείσε
άνοιξε
γυναίκα.

79

Θα φανεί θα φανεί
νάτο
ε...

80

Μέσα στον ουρανό μού μιλάν τα νερά μου
μέσα στα νερά μού μιλάνε τα πόδια σου
μέσα στα πόδια σου μου γλυκαίνει η πηγή μου.

81

Απ' το γυμνό καμπύλο σώμα σου να φεύγουν
μυρωμένα σκόρπια τα μαλλιά σου στο γαλάζιο
βαθιά πίσω ν' αφήνουν το νερό να γέρνει
λαμπερό στη μαυρίλα.

82

Σ' όλη τη θάλασσα ολόγυμνη
γαλανές στιγμές ώρα πλατειά
στο κέντρο.

83

Κάθεσαι
μαλακά τα μαλλιά σου στ' όμορφο ένδυμα
το στήθος σου στο ξένο ξύλο
τα πόδια σου βγαίνουν ακίνητα ανοιγμένα,
πού κάθεσαι έτσι
πού πας πού είσαι.

84

Αυτή η πνοή αυτή η ανάσα
που γίνεται λόγια
λαχταράει το κοίταγμα τ' άγγιγμα
το φαΐ το μεγάλωμα
τα λόγια μου σε λαχταράνε
η γλώσσα μου σε γεύεται
σε απολαμβάνει σε τρώει
με τα λόγια της
αυτή η γλώσσα μου.

85

Γδύσου
στη γύμνια του κόσμου
ν' αρχίσω επιτέλους να γδύνομαι.

86

Αυτή η γραμμή του στήθους σου
τι θα γίνει;

87

Τόση γύμνια
πώς να την έχω;

88

Απ' το κεφάλι σου, πηγή του γαλάζιου
μέχρι τα πέλματά σου που υπάρχουν το χρώμα
δεν τελειώνεις πουθενά
είσαι παντού μου
σε ταξιδεύω ωραίο κόσμο
αλλιώτικη γεωγραφία
πατρίδα της ανθρωπιάς
σπίτι μου και περιβόλι μου κι ορίζοντάς μου
κοντινός και μόνος
κι έχω τα βουνά δίπλα μου όχι ξένα
έχω καμπύλες ωραίες στο φως και στο βελούδο της νύχτας
διαλέγω δρόμους καλοσυνάτους
που όλοι βγάνουν σε σένα
δροσίζομαι σε φρέσκους ήσκιους

ευφραίνομαι κατεβάσματα στις κοιλάδες σου
στις κοιλότητες στην κοιλιά σου
στα λαγκάδια σου και στις πτυχές
των ενδυμάτων σου
μορφώνομαι στις λεπτομέρειες
που μ' ανοίγει η γνώση η καλή
κι η μόνη αυτής της γεωγραφίας σου
που με ξέρει όπως την ξέρω
που είναι εδώ στο χώμα κι εκεί στο νερό
και στον ουρανό και στη λαμπρή μου σταγόνα
αυτής της νάτης γεωγραφίας σου
του κορμιού σου που είναι όλο κι όλα
αληθινά και πραγματικά και σίγουρα
όπως είμαι εγώ σε μια θέση
στη θάλασσα στα μάτια σου στα πόδια σου
όπως είμαι σου ενωμένος με βεβαιότητα
με μόνη σταθερότητα το όλο μου τίναγμα
αγεωγράφητος απροσανατόλιστος
όπως είμαστε για να θέλουμε ένα
εμάς
έτσι σου στάζω πραγματικά στη σιωπή
όπου χρυσάφι χύνεσαι με λειώνεις
κι ωραία αργά και χρυσαφένια
σχηματιζόμαστε ένα
σώμα αυτή η γεωγραφία
σώμα του παλμού μας
αντικείμενο παλλόμενο χρυσό στα χρυσάφια.

89

Χρυσή των άστρων, εσύ
υγρός του νερού, εγώ
μας ενώνει η απόσταση
ο ουρανός το χώμα το νερό στη μέση
στα χορτάρια στα δέντρα κάτω απ' τα πουλιά
τα κόβονται κομμάτια σύννεφα,
μας χωρίζουν οι σκέψεις μας τα σώματά μας
η λαχτάρα μας που λαχταράει
στα μάτια μου στα πόδια σου στο μεγάλο άνοιγμα·
μας ενώνει το χρυσάφι των άστρων
μας χωρίζει το υγρό του νερού,
χρυσάφι και νερό
χρυσή και υγρός,
νερό στο χρυσάφι στον αιώνα

στα χωρίσματα και τις ενώσεις
έλα τώρα.

90

Ό,τι είμαι
σ' αγαπάω.

1976

ΑΣΚΗΣΕΙΣ Β΄

1

Παίζω το κεφάλι στα χέρια μου
το κεφάλι μου
το κεφάλι σου, ωραία,
το κεφάλι του,
χέρια για κεφάλια
κεφάλια για τα χέρια μου.

2

Το νερό χρυσάφι
νερό με βρέχει.

3

Γραμμές των βράχων
έτσι της στεριάς
στη θάλασσα
του νερού
τ' ουρανού
τραλαλά.

4

Να ζω
ο εγώ.

5

Γραμμές των μαλλιών σου

αύρες ζωηρές
ποτάμια αργά
λάμπουν στις ρυτίδες μου
κινάνε τα χέρια μου
χαράζοντας στις πέτρες
όλης μου της επιφάνειας.

6

Κι η αλήθεια
το νερό
εσύ:
Τραλαλά
κορμομιλώ
ζωγράφω
εσυμένα.

7

Χαρτί
μολύβι
και ποίηση
τι καλά,
παιδάκια.

8

Έρθ' η μέρα
καλημέρα
και γελάει στον αέρα
πέρα πέρα
χέρα ξέρα
βέρα νέρα
λιέρα
έρα έρα έρα
έραμ έραν
έρα μου
περιστέρα μου.

9

Το νερό κυλάει
το ρενό λυκάει
το κερό νυλάει

το ρεκό λυνάει
το κορέ λανύει
να λετο κίρια
ελα ντε
τορα νε κίρια
τοναλερικια
λατονεκίρια
—βρέχομαι.

10

το ο
το ι
το α
το τα
τα τα
το το
το,
τούτο
το ο μου
το ι σου
το α μας
το α,
α ο ι
α α α.

11

Απ' τα πράγματα στα γράμματα
απ' τα γράμματα στα λόγια
όμως δε σε χάνω
εδώ είμαι.

12

Παίζω
παίγμα.

13

Ασημόνερα
λαμπρογραμμές
κλωστές
η ζώνη σου.

14

ο ο ο
α α α
α α α χ
μ μ μ
Μ Μ Μ
μου
ν ν ν
νι να ο
να
νε,
ναι.

15

Λάμπω,
Λάμπουσα,
λαμπάδα.

16

Το φως ακτίνες
παίρνεις ή δίνεις;

17

Το ι του α
το α του να
το να του εσύ
το εσύ του εγώ
το εγώ του εσύ
το εσύ του να
το να του α
το α του ι
το λι του λα το λα του λι.

18

Δος μου, γραμμή του παιδιού, γραμμές
γράμμισέ με
γράψε με

ζωγράφισέ με
γραφτό μου.

19

Ο χορτασμός να τρώω να βλέπω ν' ακούω
η γλύκα να πίνω νερό να νιώθω να είμαι
ο πόθος η τέρψη η ηδονή να κινιέμαι
σ' εσένα.

20

Καμπύλες κορμών της γυναίκας
κύκλοι ματιών της γυναίκας,
όστρακα λαχταριστά της γυναίκας
λαχτάρας.

21

Μια στιγμούλα ν' αφηθώ
έσβησα στιγμούλα,
σίγμα πάντα.

22

Άνοιξες κλεισμένη
στην ανοιχτή κάμαρα την άσπρη
μαύρη.

23

Στο κάθε τι
στα όλα
όλη.

24

Με κοιτάς
κοιταχτή.

25

Α
ντα

Άντα
πάντα
παντούσα
ούσα
ουα
αου
α.

26

Να σε ζωγραφίσω με γράμματα
να σε γράψω άγραφη
χωρίς γραφτό,
γραμμένη μου.

27

Πέτρες λέξεις στο νερό
ωραία λόγια ωραίες γραμμές
ποτάμι στον πράσινο κάμπο μας.

28

ΡΟΥΛΑ

α

Μ' αρέσει να σε πω όμορφη
σωματική στα όλα ασώματα
ψηλή στα γαλάζια
γυμνή
του μαύρου που λάμπει.

β

Α ωραίο κορμί στο σταλαχτό νερό
που αστράφτει
στα φορέματα που απλώνονται
ζωντανά
α ωραίο κορμί ωραίο κορμί
κόσμου ωραίου
στολίδι.

γ

Ωραίο που είναι
να είναι
όλα που είναι
έτσι.

δ

Το νερό που κυλάει
οι γραμμές των πραγμάτων
οι δυο μας μπροστά
εσύ μπροστά μου εγώ μπροστά σου
όλα μπροστά
κι αύριο γίνεται
ο έρωτας η γλύκα.

ε

Γδύσου να σε μετρήσω
να μετρηθώ
να μετρήσω.

στ

Να, τα 'φτιασα
γυμνή
σκόρπα τα.

ζ

Μίλα
να σε παίρνω λόγια
κοίτα με
να είσαι ολόκληρη
άγγιξέ με
να γίνονται όλα
έλα
να πάω παντού
σωματικός.

η

Σώμα φωτεινό

κοιτάς αλλού.

θ

Τι σημαίνει ένα σώμα
τι θα πει το σώμα σου
πώς είσαι εκεί;
Εδώ πάντα.

ι

Εσύ το σώμα σου,
δε με φτάνουν όσα έχω
δεν κάνουν δεν είναι
όλα κομμάτια άκοσμα,
το σώμα σου εσύ.

ια

Να γδυθείς
να γείρεις να είσαι
να είναι.

ιβ

Τέτοια
κι άλλη από μένα
αυτή
κι όμως όχι εγώ
εσύ
κι όμως κι εγώ
ομορφιά
κι όμως δυο κι όμως ένα
α
όμορφη
όμορφη όμορφη.

ιγ

Ήρθες είσαι φεύγεις
στις γραμμές στα πλάτη
στα τρυφερά πράσινα φύλλα
ζεστή
ψηλή κι όμορφη

περπατάς.

ιδ

Σε μιλάω με μιλάς
δε μιλιόμαστε
κι είμαστε
ο μπροστά στη μπροστά
στα μπροστά
μπροστά του έρωτα.

ιε

Λέω
θέλω να είσαι
λέω
είσαι
λέω
το σώμα σου,
το σώμα σου
και είσαι
το σώμα σου
και θέλω να είσαι
το σώμα σου
και λέω.

29

Το νερό στο αυλάκι
τ' άστρα στον ουρανό
και το νερό στον ουρανό
τ' άστρα στο αυλάκι
κυλάνε
μ' όλα σου τ' αρώματα.

30

Άσπρες στοές με δροσερές κάμαρες
ήσκιοι ευωδιαστοί μ' ωραία αντικείμενα
πουλιά ωραία σ' όλους τους τόπους που αγαπάς
ομορφιά σ' όλα που έχεις που είσαι που είναι
γαλήνη των ματιών σου.

31

Είναι η χαρά μαζί σου
κι όλη η πραγματικότητα
γραμμές ευγενικές
τ' αντικείμενα.

32

Τι περπατάς πάνω στο χώμα
τι πας στον ορίζοντα ή στα πράγματα
τι τρως τι πίνεις τι λες
τι είσαι
όμορφη πραγματική εσύ του κόσμου
τι,
ίδια μου,
κι αλλιώς—αλλιώςτική μου;

33

Μάτια όμορφο κοίταγμα
χείλια έτοιμα να πουν
σώμα αλήθεια να είναι
εσύ ολόκληρη σε μένα.

34

Πήγαινε έλα
ομόρφαινε
στο επίπεδο σ' έχω.

35

Ωραία μακριά
πραγματική κοντά,
ωραία πραγματικότητα.

36

Μαλλιά στο φως
στήθη στον παλμό
όστρακο στο νερό
ζωντανό
δικά σου δική σου εσύ σου

εσύ γυμνωμένο
γυμνή στα πράγματα.

37

Να μπεις γυμνή στη θάλασσα
να φανεί
να 'ρθείτε σε μένα
εσύ
γυμνή του νερού
να γίνω καταρράχτης.

38

Όπως είσαι γυμνή
με γδύνεις νερό
και χύνομαι.

39

Έτσι
να γελάς
κορμί
μιλάς ωραία.

40

Πού είναι το κέντρο σου
να μπω στον κόσμο.

41

Να σε θυμάμαι, αγάπη μου,
σε γαλάζια νερά
ή σε φωτεινές σταγόνες βροχής
γαλανές τ' ουρανού
να βρέχεσαι
πράσινο δεντράκι
πολύκλαδο,
να σε θυμάμαι, αγάπη μου,
ζωηρό ανάστημα
όλο αίμα
να περπατάς να πλέεις να πετάς
στους κύκλους των ματιών μου

μαυρομάτα,
να σε θυμάμαι, αγάπη μου,
στο φως στ' αρώματα στις πλατιές στιγμές
που σκορπούσαν ζωή παντού
φτιάναν ζωές με φτιάναν
χέρια και πόδια και κορμί
κι ολόκληρον άνθρωπο,
έναν άνθρωπο τελειωμένο
ερωτικό,
να σε θυμάμαι, αγάπη μου.

42

Να πάμε στη θάλασσα μ' ένα καράβι
άσπρο και μικρό και δικό μας
παιχνίδι του γαλάζιου νερού,
να πάμε γύρο μακριά και κοντά
κι ίσια στο νερό
ελαφροί,
να κινιόμαστε θαλασσινοί
γελαστοί ανθρωπινοί
ερωτικοί
να πάμε στη θάλασσα
κλεισμένοι κι ανοιγμένοι
σ' ένα μικρό άσπρο караβάκι
όλο ξύλο του βουνού να μοσκοβολάει
δικό μας ερωτικό μας
όλο δική μας κίνηση στα νερά
πάνω πάνω,
να πάμε στη θάλασσα οι δυο μας
κι ένα μικρό καράβι
άσπρο του γαλάζιου
άσπροι του μαύρου
να παίζουμε
θαλασσινοί κι ερωτικοί κι ωραίοι
πάνω απ' το σώμα την υγρασία του νερού
να παίζει τον ορίζοντα στα μάτια μας
και να το πάρεις όλο στην κοιλιά σου.

43

Μια γυναίκα με τα λουλούδια
όστρακο στ' αρώματα
του χρόνου

που με τυλίγει δροσερά
ή ζεστά
μαύρα ή άσπρα
φως και σκοτάδι
η κάθε μέρα.

44

Ψηλή
μεγαλόποδη
οστρακοφόρα.

45

Εισπνέω τη ζωή
εγώ
εκπνέω τον εαυτό μου
σ' όλα.

46

Εικόνες γυναικών, αγάπες μου,
σχήματα ωραία ατέλειωτα
χρώματα των βαθιών αρωμάτων
που απλώνονται πάνω μου
στη γυμνότητά μου.

47

Ένα όνομα
στα λουλούδια και στις πέτρες
και στα νερά
δικό σου,
τ' όνομά σου όνομα του κόσμου.

48

Πράγματα σου γράφω στο χαρτί
διάβασέ τα και κάνε τα δώσε μού τα
πράγματά σου ερωτικά.

49

Πώς να σε μιλήσω, θε μου,

όμορφη έτσι,
με τα χτεσινά μου λόγια,
όλη μου η ζωή μονάχα που σε χαίρεται.

50

Ελένη κι εκείνη
και τη δική μου
κι εσένα
και την εκεί και την πιο κει
και την πέρα μακριά
τόσες Ελένες στις δίπλες του χρόνου
που απλώνονται άσπρα σύννεφα
στα γαλάζια μου,
Ελένη μου.

51

Άνοιξε
και κλείσε με
σ' ανοιχτά.

52

Πρόσωπο μέσα στα φύλλα
κορμί των κλαδιών
μοσκοβολάς χώμα και νερό
και φέρνεις αέρα.

53

Κοριτσάκι, ...
τίποτα.

54

Φύλλα φύλλα σχήματα
ιστορίες αγαπημένες
του χρόνου
με σένα, φύλλα μου.

55

Απ' την άκρη σε πιάνω

το άσπρο του γαλάζιου σύννεφο
το κύμα στα πολλά κινούμενα χαλίκια
τις άκρες των φύλλων και τις ριζούλες,
άκρη άκρη σ' αγγίζω,
αγία γυναίκα ιερό κορμί,
εκεί που σβήνει το άρωμα ελαφρή σκιά
εδώ στα τελειώματα του χρόνου
στο περίγραμμα των πραγμάτων όλων,
στην άκρη ακρούλα μόλις ζυγώνω
ολόκληρος, όλη μου,
η ζωή.

56

Όπου να πάω
κόσμος,
όπου να στραφώ
κάτι και με περιμένει,
όπου ν' αγγίξω
άγγιγμα,
άγγιγμά μου κι άγγιγμά σου,
γγίζουσα.

57

Όλο βλέπω όλο ακούω όλο νιώθω
και μετά κοιμάμαι σ' αυτά
και ξυπνάω ίδιος
πάντα κοσμικός,
κόσμημά μου.

58

Να ξεμάθω στη γύμνια σου
στη γύμνια σου,
γδύσε με
ω γδύσου.

59

Έτσι που βλέπω που ακούω που ζω
είναι σα να τα λέω
μιλάω εγώ
με λένε όλα

όπως ζω κι ακούω και βλέπω
—γδύσου λοιπόν.

60

Χαμογέλα
χαμοπέτα
χάμω
χωματίσου,
χαριτωμένη μου.

61

Τόσες μεγάλες στιγμές τόσα χρόνια
με ζωή και χαρτιά
τι μάτια θα 'χω,
Λάμπουσα.

62

Φαντάζομαι
τις διευθύνσεις των δύο ποδιών σου
στο χώμα στα νερά στον ουρανό
ν' ανοίγουν τον ορίζοντά σου
τον ορίζοντα,
φαντάζομαι.

63

Με κοιτάς
με μαθαίνεις
σε παίρνω.

64

Πέτρες κυλάνε
γυναίκες βουλιάζουν στο νερό
αστράφτω.

65

Πάντα είναι τώρα
παντού είναι εδώ
όλα είναι αυτό.

66

Έλα να πάρουμε
έλα να πούμε
έλα να δούμε
ν' ακούσουμε να γευθούμε ν' αγγίξουμε
έλα να νιώσουμε
έλα να δώσουμε
έλα να κάνουμε
έρωτα.

67

Ψηλή λυγερή μακρύμαλλη
γλωσσική
περπατάς στον ορίζοντα μου.

68

Με τόσο άνεμο
τόσες ανάσες
πώς μένεις ντυμένη.

69

Το σώμα σου
το καλάμι του ανέμου
λοξός ήλιος κοντά.

70

Χορτάρια πράσινα στο χώμα
μαλλιά μαύρα με σένα
εσύ σώμα στο χώμα
εγώ σ' εσάς.

71

Στην καλοσύνη μου περπατάς
στην ευγένεια γδύνεσαι
και γλυκαίνεσαι στην αγάπη μου,
ηδονή.

72

Γυμνή μες στα φύλλα
καρπώνεσαι.

73

Γυμνή
στ' άσπρα
ντυμένη.

74

Γείρε στο ξύλο του τραπεζιού
να σκορπίσω πάνω τα μαλλιά σου
να κοιμηθείς.

75

Περπατάς το κέντρο του κόσμου
έν' άνοιγμα σε σένα
για μένα ολόκληρον.

76

Ωραία μορφή με μακριά μαλλιά
ωραία ψυχή
ωραίες μου ώρες.

77

Μ' αγαπάς
ανοίγεις όστρακο
ή κλείνεις;

78

Γυμνή γελάς
γελάς
αχ νερό η θάλασσα.

79

Σήκω

ορθή
περπάτα
φύγε στον ορίζοντά μου
γυμνή απ' τον κόσμο.

80

Τι είναι είκοσι χρόνια
στους τοίχους στα δέντρα στο νερό;
Τοίχοι είναι πιο ανθρωπινοί
πιο ζωντανοί στα δέντρα,
φύλλα είναι στα δέντρα πιο πολλά
φλούδα πιο γερή του χυμού
ρίζες βαθύτερες του νερού,
νερό πιο πολύ στη ζωή.

81

Τα παιδιά μιλάνε ωραία
με τα φύλλα και με τη θάλασσα
και σ' εσένα,
τ' ακούς;

82

Λύσ' τα
μαλλιά
ζώνη
πέδιλα.

83

Πας στο δρόμο
βγες στα χαντάκια στ' αγκάθια στα χωράφια
φτάνεις στη θάλασσα
μπες στον αιώνα της σ' αυτά τα κύματα τώρα,
μη σταματάς
κοίτα η ζωή σου
χώματα νερά πουλιά.

84

Γδύσου
όλα αυτά τα ενδύματα

γδύσου
όλη αυτή τη ζωή
γδύσου
όλην εσένα
γδύσου, ωραία μου.

85

Πρόσωπα των γυναικών
πρόσωπα της πραγματικότητας
ενώπιιά μου.

86

Πάνω απ' τα κύματα της θάλασσας
οι πτυχές του βουνού
μπροστά εσύ στα φορέματά σου.

87

Οι πράσινοι λόφοι
κι ωραία τα στήθη σου
στον αέρα στο νερό στα μάτια μου.

88

Άλλη γυναίκα
άλλη η ζωή
όμορφα.

89

Να με φορέσεις να σε φορέσω
να φορεθούμε
να γδυθούμε τον κόσμο.

90

Στο πρόσωπό σου
η ζωή
ανοίγει τα μάτια της.

91

Ντύνεσαι
ρούχα νεκρά
και δεν ξεφλουδίζεσαι.

92

Όταν έρχεται κάτι απ' έξω
σε σένα
πού το πας,
ας πούμε ένα κύμα.

93

Όταν ντύνεσαι
στο σώμα σου
ξένα μακρινά ενδύματα
όταν παίρνεις
πάνω σου
ένα μήλο μια εικόνα μια παρουσία,
όταν δίνεσαι
σ' όσα ντύνεσαι
σ' όσα παίρνεις,
ποια είσαι;

94

Μεγαλώνεις
γέρνεις
στο χώμα.

95

Η αξία μιας πέτρας
είναι μια άλλη πέτρα
είσαι εσύ.

96

Κάτι δικό σου
για το νερό
που κυλάει στο χρόνο.

97

Έλα στο περιβόλι σου
να δεις ν' αγγίξεις να φας
να ωριμάσεις
να φάω ν' αγγίξω να δω.

98

Ωραία ζωή
θηλυκιά
και κόσμος μέγας
αληθινός,
έρωτας.

99

Να είσαι μόνο εσύ
εδώ και τώρα
γυμνή
στα νερά που φεύγουν
στο χρόνο των σύννεφων του γαλάζιου
γυμνή
στα λόγια στα έργα
σ' όλο τον κόσμο
γυμνή
στο σπίτι σου στην ώρα σου
στο μόνο σου σώμα
εσύ.

100

Όταν κοινωνούμε
σε κοινωνώ και με κοινωνάς
κόσμο.

101

Μεγαλώνουμε
πραγματικά
στην πραγματικότητα.

102

Ένα ποτάμι κυλάει μέσα μου
και βγαίνει δάκρυα λαμπρά
στο φως.

103

Ο κούρος η κούρη
ο γιος η κόρη μου.

104

Αυτά που δεν ξέρω
είναι όμορφα.

ΧΡΟΝΟΙ ΤΟΥ ΕΡΩΤΑ

εγο ιμε αφτο
εφτο ισε εσι
εσι ινε εγο

1

Να πω καλά την ανάσα μου
τον αέρα των κυμάτων που ανατέλλουν
πρωί γλυκό σχηματισμένα
του γαλάζιου νερό
υγρό
στην κινούμενη γλώσσα μου,
να μιλήσω σωστά ζωντανός
παλλόμενος του νερού που με βρέχει
γλυκόν στο πρωί και λευκόν
σχήμα,
ν' ανασάνω οικείος
του να είμαι εδώ τώρα
πρόσωπο λαμπερό στο νερό
των κυμάτων του πρωινού τίποτα,

γλύκα μου, του ωραίου αυτού
κόσμου.

2

Μίλα λοιπόν κίνηση
σάρκα ζωντανή γραμμές
και σχήματα
μίλα λόγια του αέρα
ν' ανασαίνουν ζωή
μίλα εσύ ένας παλμός
στους παλμούς που πάλλουν τον κόσμο
στο τίποτα
σαν τ' όστρακο στα γαλάζια κύματα
που σχηματίζονται ωραία
μίλα φωνή
κινούμενος ήχος της ζωής
που σκίζει χρυσή το σκοτάδι
της βαθιάς νύχτας του κόλπου
του πελάγου που αιδούμαι
της αιδώς του ονείρου,
ονειρεμένη ψυχή κομμάτι μου
παλλόμενο κάπου βαθιά μου
στον αιώνα,
αιδοία και αιδουμένη
καλουμένη,
πάλλομαι.

3

Όλ' αυτά
η ευγένεια οι γραμμές οι κινήσεις
όλη η γλύκα κι η οδύνη
όλη αυτή η καθαρή πραγματικότητα
είναι τραγούδι
ρυθμός απ' το τίποτα
θαύμα των στιγμών
αιώνας γελαστός
ένα γλυκό παιδάκι
κάθε στιγμούλα κάθε κόκκος
κάθε ίνα του τίποτα που με τρυπάει
αίμα λαχταριστό
της ζωής,
ωχ πώς ζω,

ξέρω ολόκληρος.

4

Να ζω πραγματικός
να ζω της αλήθειας
της γλύκας
να ζω μόνο
γεύση γραμμή λευκή
ένα τίποτα
ένα σχήμα παρουσίας
κάθε τι
και πέτρα και πουλί και νερό που κυλάει
τρεμάμενο στο φως
αιδούμενο της αιδώς σου
αιδοία,
ένα κάτι στα όλα
καλά.

5

Ωχ να πάρει η θάλασσα να πάλλομαι
σώμα ψυχή στο νερό
ρεύμα του πελάγου
κύμα εδώ
σ' όλα αυτά
που κοιτάω μ' ακίνητα μάτια
λευκά
και μαύρα της γλύκας,
να μπω στη θάλασσα
νερό
να πάρω νερό να δώσω
να χυθώ γεύση ζωής
γλυκιά σταγόνα στη θάλασσα
ν' ανθίσει φωτεινά κύματα
κι άσπρα πουλιά κι ακίνητα σύννεφα,
να ριχτώ ολόκληρος σ' όλο το νερό
μόνος.

6

Σώμα της γυναίκας
ευαίσθητη γραμμή στο γαλάζιο
ζωή στις γραμμές της άμμου

που αφήνουν τα κύματα μνήμη
κι αλήθεια
σχήμα της ευγένειας
που ανοίγει τον κόσμο
στόμα και γλώσσα κι ανάσα
ζεστή
στο νερό που κυλάει
το κορμί μου σταγόνες
αργές και γλυκές
ψυχικές μου,
σώμα του σώματός μου
που με παιδεύεις παιδί
πρώτο στη μέρα
στη στιγμή που ξεκινάει λαμπερή
χτες και τώρα και πάντα
παλμική,
σώμα της γυναίκας παλλόμενο
πάλι ανάτειλε.

7

Να πω τη ζωή μου ή με λέει
να μιλήσω του κόσμου ή με μιλάει
μελικός
να σου φωνάξω ή με φωνάζεις
γλυκό νερό που σου αστράφτει τα μάτια
παιδί χρυσό στ' άσπρα
τ' άσπρα.

8

Καθώς αργά βραδιάζει
θηλυκά και οικεία παντού
ανοίγουν οι στιγμές
λουλούδια και στόματα
κι όστρακα αιώνια
σκληρά
λαχταριστά της σάρκας που είχαν
μ' όλη τη θάλασσα
κι έτσι σαρκώνομαι γλυκός
έτσι νιώθομαι κορμί ορισμένος
σ' όλα τ' αμέτρητα τ' ανοιχτά
που θα τα πάρει η νύχτα
όχι χορτασμένα.

Έτσι αργά βραδιάζει
παντού και πάνω μου
και μένω με τους ήχους
μόνος κι ενώπιος
και δεν τρομάζω
γίνομαι τρομερός εραστής
της ολάνοιχτης νύχτας της ατέλειωτης
ακμαίος εραστής της μαυρίλας
της πρώτης και τελευταίας
της ακμάζουσας της αιδοίας
εραστής
αιδούμενος τρεμάμενος παλλόμενος
παλμικός,
είμαι εραστής
εραστής.

9

Λεία με το κύμα η άμμος
στο πλάτος του τώρα
και γυναίκες ορθές που λάμπουν
και περπατούν
πέρα από μένα πέρα απ' τα φορέματά τους
στη γυαλιστερή πλατειά αμμουδιά
γυναίκες έτοιμες του νερού
ωραίες
στο μάκρος της θάλασσας
οικείες γλώσσες γέλια που γυαλοκοπάνε
σχήματα ζωντανά ορισμένα
που παίρνει το ένα νερό
αυτό που με παίζει
και μ' αγαπάει υγρό και γαλάζιο
ή ερχόμενο
κύμα στη λεία αμμουδιά
που περπατάνε γυναίκες
ωραίες.

10

Ύπνος στη θάλασσα αλαφρός
γαλανός στ' αντιφεγγίσματα
του νερού που κυλάει παντού
γυαλοκοπώντας όνειρα πραγματικότητας
ύπνος της θάλασσας γλυκός

κινούμενος εδώ κι εκεί
αλήθεια κι ηδονή
γλυκύτατη στα ρεύματα
ύπνος θαλασσινός βαθύς
που ασπρίζει ο κόσμος νάτος
μ' αναλιγώνει στολίδι
και ζωή κι αίμα και γάλα
και τα μάτια μου μαυρίζουν
φωτεινά.

11

Είναι γιατί μονάχη η θάλασσα
στην άμμο κι άλλο τίποτα
φέρνει τη μνήμη καθαρή
όχι μόνο του παιδιού
όχι μόνο της γυναίκας που με τρέφει
όχι μόνο αυτού,
πιο πολύ των κυμάτων
που ήταν είναι και θα είναι,
κύματα.

12

Μυρουδιά της άμμου παρουσία του αέρα
θήχος των κυμάτων λαμπερός
γλώσσα μόνη
που μου λέει τα λόγια μου και το κορμί μου
και τα μαλλιά σου που ανεμίζουν
χίλιες λαμπερές τρίχες
και σένα ολόκληρη
του αέρα και της μυρουδιάς της άμμου,
όστρακο.

13

Θάλασσα να μιλάμε κύματα
κόκκους της άμμου και γραμμές της αμμουδιάς
να μιλάμε πουλιά και φύλλα
και καρπούς ώριμους
στην επαφή στη γεύση στη γλύκα
έτσι να μιλάμε

κόσμος
που μιλάει από μας
έτσι
τ' άλλα τα παίρνει το κύμα
και τα γρήγορα πουλιά στα γαλάζια
τ' ακίνητα άσπρα σύννεφα
που σταλάζουν
έτσι να μιλάμε
του κόσμου.

14

Αυτή η μουσική
κύματα γαλάζια στο φως μου
ν' αστράφτουν
αυτή η θάλασσα
ν' απλώνεται παντού
γυαλοκοπώντας
της ζωής μου μεγάλη
αυτή η ανάσα
γλυκιά κι αυτή η ψυχή
κύματα θάλασσα ζωή
πάντα
λαμπερός αιώνας.

Θάλασσα, 7 και 8-8-76

ΜΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗ ΓΡΑΦΗ

Η ποίηση έχει δικαίωμα να υπάρξει μόνο ισοδύναμη με τη ζωή, η ζωή αλλιώς. Αντλεί απ' την πηγή της πραγματικότητας. Δε δέχεται λοιπόν τις δοσμένες απ' τον πολιτισμό κατηγορίες της πραγματικότητας, ακόμη κι αν απ' τη συνήθεια της ζωής που αυτές επιβάλλουν έχουν γίνει σάρκα και οστά του ανθρώπου. Ίσα ίσα η ποίηση γλωσσικά πραγματοποιεί κάθε τι δυνατό κι ό,τι αδύνατο πολιτιστικά: είναι κάτι έξω από κατηγορίες και για να υπάρξει να τις αγνοήσει.

Η ποίηση λοιπόν ξεκινάει από κάποιο σημείο της ζωής, για να υπάρξει όμως πρέπει να έχει σπόρο της όλη τη ζωή, όχι σχηματοποιημένη κι έμμεση, αλλά σα μια μορφή του έξω από κατηγορίες και καταστάσεις, καρπός από πολύκαρπο δέντρο και γενετικός πολύκαρπου δέντρου. Μπορεί να συντηρείται και ν' αντλεί από τέτοιες εκδηλώσεις, πρωταρχικές έναντι κατασκευασμένων μορφών όπως η σκέψη και η επιστήμη, τα στοιχεία της ιστορικής-πολιτιστικής μνήμης και οι μορφές του πολιτισμού, γιατί δέχεται μόνο ό,τι γίνεται ζωή στη ζωή, σώμα με το σώμα, χνούδι στο φύλλο του φυτού.

Γι' αυτό η ποίηση είναι εξαρχής επαναστατική, απόλυτα ελεύθερη κι αδέσμευτη απ' οτιδήποτε. Υπάρχει, όταν αρχίζει απ' το τίποτα και τα βλέπει όλα εκεί να διαγράφονται για να υπάρξουν, έστω και σαν κατηγορίες σκέψης και πραγματικότητας. Κι έχει ήδη γυμνωθεί απ' το νόθο ένδυμα της αλωσσίας που τυραννάει γλώσσες κι ανθρώπους και κοινωνίες με άχαρη δαπάνη ζωτικής λειτουργίας ή με κατασκευασμένες οδούς ζωής που μεταβάλλουν τον άνθρωπο σε αποτέλεσμα από αιτία και πηγή, μια και υπάρχουν λανθασμένα με το κριτήριο της πραγματικότητας.

Η ποίηση είναι μεθυσμένη πραγματικότητα. Κι είναι στη φύση της να ξεπερνάει τη σιωπή, χωρίς όμως να την παραβαίνει: είναι μια μιλημένη σιωπή που λέει για το ομοούσιο, η πηγή τους, γιατί και η ποίηση απ' αυτήν υπάρχει και λειτουργεί ομοούσια προς τη γλώσσα και τη σιωπή. Είναι μια γλώσσα του τίποτα όπου όλα γίνονται, είναι το τίποτα ειπωμένο για να υπάρξει μ' ένα τρόπο οικείο και απαραίτητο για την αίσθηση και την πραγματικότητα της ζωής.

Αλλά δεν είναι ζωή η ποίηση, και δείχνει τι είναι η ζωή, πράγμα απαραίτητο αφού πρέπει κατ' αρχήν η ποίηση να κατορθώσει να υπάρξει παραμερίζοντας την πάχνη, γυμνώνοντας το σώμα της ζωής. Κι ο θάνατος όμως εμποδίζει την ποίηση να υπάρξει, γιατί αποτελεί μια κατηγορία διαιρετική της πραγματικότητας και δημιουργική χάσματος, ενώ η ποίηση μόνο σαν μια ενιαία συνέχεια μπορεί να δηλωθεί προς τη μεριά των κατασκευών: συνέχεια ενιαία στο σπόρο και στην έλλειψή του, στα σώματα και στο βίωμά τους, στο ένα και στο άλλο. Δεν έχει λοιπόν τη ζωή και το θάνατο των ανθρώπινων κατηγοριών η ποίηση, γιατί είναι πίσω απ' αυτές τις κατηγορίες, όπως είναι πίσω από πολιτισμούς και σκέψεις και δοσμένες πραγματικότητες, κι εκεί κρατάει τον άνθρωπό της, σ' ένα επίπεδο ατέλειωτο, μοναχό κι έτοιμο, προσφερόμενο για όλα. Σ' αυτό το επίπεδο κινούνται και πάλλονται όλα και είναι όλα αυτό το επίπεδο. Η κάθε πραγματικότητα είναι μορφή ακουμπηστή σ' άλλη πραγματικότητα εκφραστική της, ώστε τελικά δεν ενδιαφέρει να είναι πραγματικότητα.

Ο άνθρωπος είναι μια τέτια πραγματικότητα, τόσο πιο εύκολη, όσο πιο εύκολα ζει, πιο φυσιολογικά, λιγότερο βιασμένα. Τέτιος άνθρωπος είναι ο τοπικός και χρονικός, ο χωρικός, ο χωριάτης του κόσμου και το έχει του όπως μπολιάζει τα όσα λέει και κάνει ο

πολιτισμός, και τους δίνει αυτό το έχει, την οντότητα. Το έχει αυτό κραυγάζει πως είναι και μόνο οι κουφοί δεν τ' ακούνε, χαμένοι σ' επιστήμες και σοφίες και παραποίηση. Ο χωριάτης είναι μια μορφή της πραγματικότητας, άμεσος όσο η πέτρα και το φύλλο· κι ακόμη ο ερμηνευτής της πέτρας και του φύλλου και όλης της πραγματικότητας, που τελικά γίνεται εύκολη κι όλα είναι εύκολα κι ο παραμερισμός της πραγματικότητας πρώτα απ' όλα. Όταν γίνει αυτός ο παραμερισμός, όταν η πάχνη τραβηχτεί, τότε όλα είναι, κι είναι εύκολα.

Η ποίηση λοιπόν είναι ένα πρόσωπο, τρομερό έναντι όλων, οικείο για τον ποιητή που λατρεύει αυτό το πρόσωπο, δικό του κι όχι μαζί, αυτός κι ο άλλος και τ' άλλα την ίδια στιγμή, πρόσωπο ζωντανό και όλο και μόνο, ένα ευτυχισμένο πρόσωπο. Γι' αυτό ο ποιητής είναι ένας ερωτευμένος κι η ποίηση ερωτική. Ο ποιητής είναι ερωτικός.

Ο έρωτας του ποιητή είναι πρώτα ένα πάθος: μιλάει για την ποίηση αλλά δεν την έχει. Μετά ο έρωτάς του είναι πάλι πάθος: μιλάει από την ποίηση, γιατί την έχει. Και πάντα ο έρωτας του ποιητή υπάρχει πάθος γύρω από το πρόσωπο που όλο και γίνεται πιο εύκολο, πιο πρόσωπο, ώστε όλα είναι όλο και πιο λίγο πρόσωπα, όλα, και τα πιο αναγκαστικά του πνευματικού και του κορμικού του πολιτισμού. Και σε μια στιγμή, παίζοντας, μπορεί να τα κάνει όλα πιο πρόσωπα, όλα να είναι το πρόσωπο και μαζί αυτό να είναι μόνο του. Στη σιωπή του την τρομακτική, που δεν είναι αποκάλυψη και θέαση αλλά απλή και φυσική σαν το χαλίκι, δημιουργείται μπροστά στο πρόσωπο, γίνεται πριν απ' το να είναι, πρόσωπο του προσώπου, θεώμενο πρόσωπο, όχι δύο ούτε ένα. Έρωτας.

Σ' αυτή την καρδιά της στιγμής και του τόπου και του είναι του ξεκινάει ο ποιητής, έχοντας την ευκολία τέρψη και την τέρψη πηγή των όλων. Εύκολα βλέπει το κάθε τι, εύκολα είναι το κάθε τι γι' αυτόν και το ζει: το αίμα και ο πόνος και τα τρομαγμένα μάτια· του είναι οικεία και αδερφά σαν την αδερφή του, νιώθει πιο καλά την ευκολία με την κάθε αφορμή. Τα μάτια του άλλου, η αρχή μιας ανθρώπινης πράξης, η ρίζα μιας οντότητας τον συγκλονίζουνε στο άσπρο επίπεδο της απλής ευκολίας και με κάθε τι αυτό θυμάται και λέει, το κάθε τι τον πάει πάντα στην άσπρη ευκολία, στο σπέρμα, στην εύκολη γλύκα του σπέρματος που του αποκαλύφτηκε σε μια καίρια στιγμή της παλλόμενης καρδιάς του πραγματικότητα και ζωή μπροστά στο πρόσωπο της αγαπημένης του πραγματικότητας.

Ο ποιητής γίνεται όλο και πιο ερωτικός κι όλο πιο επαναστατικός κι όλο βρίσκει εύκολα κι όλο προχωράει, πάντα στην ευκολία, στο ίδιο, στη γλύκα. Κι όλο νιώθει πως είναι εύκολο το πρόσωπο, πρόσωπό τους ή πρόσωπό της ή πρόσωπό του. Και ξαφνικά, έτσι εύκολα, βλέπει τι είναι το εύκολο.

Είναι το πρόσωπό της, τ' όνομά της που τον αφήνει να τα έχει και να τα ζει όλα και να γυρίζει κοντά της ή να μην κάνει τίποτα γιατί όλα είναι λίγα ή πολλά και λοιπόν δε γίνονται παρά με το πώς γίνεται και μετά πως όντας του τίποτα δε γίνεται και πως μη όντας του το ίδιο είναι· πως δεν είναι αυτός, αλλά είναι. Είναι. Το πρόσωπό της.

Έτσι ο ποιητής στα πράγματα και στα χωριά, στη γλύκα και στις κοινωνίες. Μέσα στους ανθρώπους υπάρχει αλλιώτικος, ο άλλος, αυτός. Αγαπάει τις πέτρες και τα χορτάρια και τους ανθρώπους, τις πηγές και τα χέρια πίσω απ' τα μαχαίρια, κάθε πηγή στη ζωή φτάνει ως τη γλύκα του προσώπου του και αποχτάει υπόσταση. Και τον

σπαράζει το κάθε τι, όλα είναι κοντά του πρόσωπα, του μιλάνε, τα ζει. Κι αυτή τη ζωή λέει ο ποιητής ποιητικά, προσωπικά.

Δε μπορεί ο ποιητής να γίνει προδότης. Κάνει ποίηση όπως είναι. Όλα είναι μέσα του όπως τα πουλιά που χάνονται στον ουρανό, ζουν-πεθαίνουν, σ' αυτόν τον ουρανό που είναι αυτός κι όχι άλλος κι έτσι είναι τόσο ουρανοί, αυτοί οι τόσοι οι άγνωστοι. Ο ποιητής είναι δυνατός κι υπάρχει μ' όλα και μ' όλους, με τις ωραίες εικόνες ψυχής και στη γλυκά του έρωτα των ζευγαριών και των πουλιών, στο μεγάλωμα και στο τάραγμα του χορταριού, στο πάθος και στο σκούξιμο του πόνου. Όλα είναι δικά του, όμως στον ευρύ του χώρο που δεν βλέπει όντας πρόσωπο του προσώπου. Ο ποιητής λέει και κάνει το γνωστό, το γνωστό όλων. Το γνωστό σαν τη γλύκα του έρωτα που τη γνωρίζει και τον γνωρίζει, που την έχει και την είναι και τον είναι όπως είναι όλους και όλα και την είναι όλοι κι όλα. Ο ποιητής είναι όποιος να 'ναι. Ο άνθρωπος.

Ο ποιητής είναι ανθρωπινός. Σου μιλάει αδερφός κι εαυτός, φίλος κι εραστής. Σε κοιτάει και σ' αγαπάει και σ' ερωτεύεται, είναι ένας ερωτευμένος του προσώπου, για να στο δείξει ή να σε κάνει αυτό. Ο ποιητής είναι το πρόσωπο, έχει πρόσωπο, είναι ένα πρόσωπο ανθρώπινο. Κοίταξε τον ποιητή, να σε κοιτάξει ο ποιητής. Κοιταχτείτε.

Έτσι κοιτάω κι εγώ τόσα χρόνια ζωής. Κοιτάω όπως έγραψα, θυμάμαι, πριν είκοσι χρόνια πάλι. Τι έγινε; Τίποτα. Μόνο που είναι το πρόσωπο, όπως ήτανε απρόσωπο. Τώρα όλα είναι προσωπικά κι εύκολα, είναι προσωπικό κι εύκολο. Είναι εύκολο. Πρόσωπο.

Καλημέρα, Λαλώ.